

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De president van de Algemene Rekenkamer
De heer drs. A.P. Visser
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

dhr. drs. A.G.H. Baauw RA

T 070-342 8346
a.g.h.baauw@minfin.nl

Ons kenmerk

2016-0000041135

Uw brief (kenmerk)

16001398 R

Datum

Betreft Verantwoordingsonderzoek 2015 H IX

Geachte heer Visser,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw conceptrapport bij het jaarverslag 2015 van het ministerie van Financiën. In uw rapport beschrijft u de beleidsresultaten, de bedrijfsvoering en de financiële informatie. In mijn reactie ga ik hier achtereenvolgens op in.

Tot mijn genoegen merk ik op dat het gelukt is om gezamenlijk met de Algemene Rekenkamer te komen tot een systematiek die leidt tot dezelfde toerekenbare rentelasten bij de kredietcrisismonitor.

Beleidsresultaten

Een bestuurlijke reactie op het casusonderzoek naar de 30%-regeling zult u separaat ontvangen.

Bedrijfsvoering, de AR constateert flinke verbeteringen bij Financiën

Met genoegen constateer ik dat het aantal onvolkomenheden van zeven naar vier is afgenomen en dat bij de overgebleven onvolkomenheden vooruitgang wordt geconstateerd. Ook is het aantal aandachtspunten in belangrijke mate afgenomen van zeven naar drie.

De Rekenkamer oordeelt dat de informatie over de bedrijfsvoering in het Jaarverslag 2015 van het ministerie van Financiën deugdelijk tot stand is gekomen, met uitzondering van de informatie over inhuur externen buiten raamovereenkomsten. Er ontbreekt volgens de Rekenkamer informatie over inzet van externe adviseurs voor een bedrag van € 10,4 miljoen. Anders dan de Rekenkamer stelt, ben ik van mening dat er in het onderhavige geval sprake is van uitbesteding, waarvan de uitgaven overigens zijn verantwoord en toegelicht in het Jaarverslag IX 2015.

Onvolkomenheden:

De onvolkomenheden en aanbevelingen hebben betrekking op de Belastingdienst. Met de Staatssecretaris erken ik dat er bij de Belastingdienst op allerlei samenhangende terreinen (zowel juridisch, procestechnisch, ICT-matig als op het gebied van de personeelssamenstelling) een wezenlijke slag moet worden

gemaakt. De bevindingen van de Rekenkamer, die deze noodzaak bevestigen, zie ik dan ook in dat licht. Al deze punten hebben een plaats in de meerjarige uitwerking van de in mei 2014 aan de Tweede Kamer toegestuurde Brede Agenda, en de nadere invulling hiervan, de investeringsagenda, die de Staatssecretaris op 20 mei 2015 naar de Kamer heeft gestuurd.

Directie Financieel-
Economische Zaken

Ons kenmerk
2016-0000041135

- Legacy problematiek IT Belastingdienst

De Rekenkamer handhaaft haar kwalificatie ernstige onvolkomenheid voor Legacy van de Belastingdienst. De Rekenkamer constateert dat er in 2015 goede stappen zijn gezet in het centraliseren en integreren van de sturing en beheersing van de Belastingdienst, maar dat dit traject nog niet is afgerond. De Rekenkamer doet dan ook aanbevelingen om de integrale aanpak van de modernisering van de Belastingdienst en de IT-legacy te vervolmaken. De Rekenkamer herhaalt haar aanbeveling met betrekking tot mijlpalenplanning verbeterprogramma IT en meerjarige investeringsbegroting voor modernisering van het IT-landschap waarin de integrale omvang van de investeringen en de kosten van beheer en onderhoud zijn opgenomen. Specifiek wordt er aandacht gevraagd voor de aanpak van de grotere transactiesystemen en overall inzicht in de besluitvormingsmomenten.

Ik (h)erken en onderschrijf de noodzaak voor verdere planvorming en integraal meerjarig inzicht in investeringen en kosten. Ik onderschrijf in die zin de aanbevelingen van de Rekenkamer. In 2015 is de Investeringsagenda tot stand gekomen die de toekomstige richting van de Belastingdienst bepaalt. De initiatieven uit de Investeringsagenda, de verdere functionele ontwikkeling van bestaande Belastingdienstprocessen en de al langer lopende aanpak van de IT-legacy, hebben geleid tot de behoefte aan een overkoepelend programma dat deze sporen in samenhang zal bewaken. Om deze reden is vorig jaar besloten tot het regieprogramma Modernisering IV landschap. In dit verband mogen overigens de bevindingen en adviezen van de Commissie Elias niet uit het oog worden verloren, een spanningsveld waarin een goede balans moet worden gevonden. Het regieprogramma Modernisering IV-landschap beoogt de totstandkoming van dit best mogelijke inzicht in mijlpalen en meerjarige investeringen in samenhang te sturen. Dit gebeurt langs drie assen, namelijk:

1. Functionele en technische vernieuwing op basis van verandergebieden 1 t/m 4 uit de Investeringsagenda (interactie burger en bedrijf, informatiegestuurd toezicht, managementinformatie, data & analytics)
2. Functionele vernieuwing op het massale proces (verandergebied 5)
3. Technische vernieuwing IV-landschap inclusief de ambities programma Legacy.

De voornemens vanuit deze drie assen komen samen in het regieprogramma waarbij onderlinge afhankelijkheden worden afgestemd. Er komt op basis van de nu in ontwikkeling zijnde, individuele roadmaps voor alle belangrijke ketens (waaronder inkomensheffing, inning, loonbelasting en omzetbelasting) een overkoepelende roadmap met actueel inzicht in samenhang tussen de roadmaps en financiële consequenties in realisatie. De overkoepelende roadmap, de financiële onderbouwing en de onderliggende roadmaps zullen actueel worden gehouden naar de laatste inzichten en besluitvorming en zal concreter zijn voor de komende periode en minder concreet voor verder in de tijd. De eerste versie van die overkoepelende roadmap met inzicht in samenhang zal naar verwachting het derde kwartaal 2016 beschikbaar zijn waarna per kwartaal een actualisering plaats zal vinden.

- Integraal inzicht in beheer en onderhoud IT Belastingdienst

De Rekenkamer handhaaft de onvolkomenheid inzake het ontbreken van integraal inzicht in beheer en onderhoud van de huidige IT Belastingdienst. De Rekenkamer beveelt aan meerjarig en ketenbreed-overzicht te krijgen in de kosten van beheer en onderhoud.

Ik onderschrijf deze aanbeveling, die ook aansluit bij de verdere uitwerking van de zogenoemde kubus De Jong¹, waarbij langs drie assen (processen, subjecten, wetten) kosten en prestaties van de primaire processen van de Belastingdienst inzichtelijk worden gemaakt. Het programma Overzicht en Inzicht heeft al de nodige inhoudelijke resultaten geboekt bij het in kaart brengen van de relatie tussen Belastingdienstprocessen, IT infrastructuur en applicaties. Dit inzicht in de relaties vormt de 'kapstok' om lifecyclemanagement tot op het laagste niveau in de IT toe te kunnen delen aan de bovenliggende Belastingdienstprocessen. Gebaseerd op dit inzicht zal dan op het gewenste detailniveau de kosten kunnen worden toebedeeld en gevolgd.

- Managementinformatie Belastingdienst

De Rekenkamer constateert dat er in 2015 voortgang is geboekt in het opzetten van de verbetering van de managementinformatie, maar dat met de uitvoering in 2016 en latere jaren nog stappen moeten worden gezet. In 2015 is gestart met het werken aan een nieuw bekostigingsmodel, dataveredeling en een nieuwe governance voor de managementinformatie. De Belastingdienst werkt aan een overkoepelend management controle framework met als doel de planning & controlcyclus van de Belastingdienst met behulp van een consistente set van (financiële) meetwaarden te versterken. De Rekenkamer kwalificeert deze ontwikkelingen als positief. De Rekenkamer beveelt aan om naast de verdere implementatie van de adviezen van de commissie De Jong² ook de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer uit het rapport Intensivering toezicht en invordering bij de Belastingdienst van februari 2016 mee te nemen. In reactie op dit laatste rapport heeft de staatssecretaris van Financiën al eerder aangegeven de lessen uit deze business case mee te nemen in de opzet van de monitoring van de toezichtsactiviteiten in het kader van de Investeringsagenda.

- Teruggave omzetbelasting aan EU-ondernemers

De Rekenkamer constateert dat er geen structurele borging is van de periodieke controles op de teruggaven van omzetbelasting. Zo lang het systeem voor de omzetbelasting niet de benodigde functionaliteiten kent, kiest de Belastingdienst voor de korte termijn voor het verbeteren van de controles door middel van query's en het analyseren van de verschillen. De Rekenkamer acht het periodiek herhalen van deze controles noodzakelijk. Ik ben het met de Rekenkamer eens. Inmiddels zijn de query's over 2015 uitgevoerd. In 2016 worden deze controles periodiek gecontinueerd. In 2016 zal op basis van de huidige bronsystemen en data analytics een verbeterde btw-administratie worden ingericht.

---

¹ Bekostigingssystematiek voor de Belastingdienst, mei 2015, pag. 9, figuur 1 (bijlage bij brief aan Tweede Kamer van 20 mei 2015, *Kamerstukken II*, 2014/15, 31 066, nr. 236)

² Management Informatie Belastingdienst (bijlage bij brief aan Tweede Kamer van 20 mei 2015, *Kamerstukken II*, 2014/15, 31 066, nr. 236)

Aandachtspunten

Directie Financieel-
Economische Zaken

- Inzicht in beheersing ketenbrede massale gegevensverwerking

De Rekenkamer constateert dat de mate waarin er bij de Belastingdienst inzicht bestaat in de risico's in het proces van gegevensverwerking en gegevensoverdracht verschilt per keten c.q. belastingmiddel. Het traject van verbetering van het inzicht in de beheersing van de massale gegevensverwerking door middel van kritische verbandscontroles zet ik onverminderd voort.

Ons kenmerk
2016-0000041135

- Teststrategie voor uitwijkfaciliteit

De Rekenkamer constateert dat niet alle IT-systemen van de Belastingdienst een teststrategie voor de uitwijkfaciliteiten in geval van een ernstige calamiteit hebben. De Belastingdienst heeft een IT-infrastructuur met dubbele datacenters die inmiddels afdoende uitwijkbaar is. Telkens worden delen van de infrastructuur getest. De aanbeveling van de Rekenkamer om voor alle systemen een teststrategie te hebben en ook regelmatig de uitwijkfaciliteiten te testen, wordt onderschreven. Het is nu zaak voor de verschillende bedrijfsonderdelen om voor de kritieke bedrijfsprocessen een analyse van bedreigingen te maken en een calamiteitenplan op te stellen.

- Beheer IT specials

Halverwege 2015 heeft het ministerie onderkend dat de continuïteit van enkele systemen zoals systemen die gebruikt worden bij het beheer van de Staatsschuld onvoldoende is geborgd. De Rekenkamer constateert dat door het voortvarend nemen van een aantal maatregelen de basis op orde is en beveelt aan om alle fasen in 2016 af te ronden en de ingang gezette omslag te borgen. Ik deel deze aanbeveling van de Algemene Rekenkamer.

Financiële informatie

- Uitsplitsing ABN AMRO

De Algemene Rekenkamer merkt op dat de uiteindelijke opbrengst van de beursgang van ABNAMRO slechts zuiver kan worden afgezet tegen de uitgaven na verkoop van alle aandelen ABN AMRO en de verkoop van ASR en RFS. De AR vindt dat het niet goed mogelijk is om terugkijkend het bedrag van 27,9 miljard te verdelen naar de waarde van de onderdelen op het moment van de aankoop. In uw reactie geeft u ook aan dat u de reden begrijpt waarom in het jaarverslag deze toerekening is gemaakt. Het is naar mijn mening de best mogelijke inschatting die wij kunnen geven zodat niet alleen na verkoop van alle aandelen ABN AMRO, ASR en RFS een beeld kan worden gegeven van het resultaat maar ook tussentijds.

- EU-afrachten

De Algemene Rekenkamer beveelt aan om te overwegen de EU-afrachten te begroten en te verantwoorden via begrotingshoofdstuk IX Financiën.

Voor de reactie op deze aanbeveling verwijs ik naar het verslag bij de Najaarsnota 2014 van 17 december 2014 (TK 34085 V). Daarin is vermeld dat, teneinde de Tweede Kamer een duidelijk inzicht te geven in het totaal aan de verschillende afrachten aan de EU en hun samenhang, het toenmalige kabinet met ingang van

de begroting voor het jaar 2002 heeft besloten deze afdrachten, inclusief de inningskosten, invoerrechten en BTW-middelen, overzichtelijk te groeperen onder één artikel van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit kabinet zal dit handhaven. Dat laat onverlet dat een volgend kabinet dit nader kan onderzoeken.

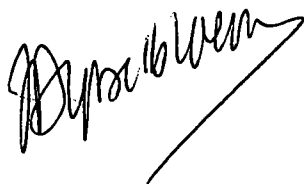
**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Ons kenmerk
2016-0000041135

- Wet toezicht accountantsorganisaties

Ik dank de Algemene Rekenkamer voor haar suggestie nader te kijken naar het aanmerken van de controles van onderwijsinstellingen als wettelijke controles in de zin van de Wta. Zoals ik op 26 juni 2015 in het kader van het onderzoek naar de aanwijzing van (semi-)publieke instellingen als organisatie van openbaar belang in de richting van de Tweede Kamer heb aangegeven, ben ik bereid nader te kijken naar deze mogelijkheid. Hierover ben ik in gesprek met mijn collega van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Hoogachtend,
De minister van Financiën,

J.R.V.A. Dijsselbloem